Universidad del País Vasco Euskal Herriko Unibertsitatea
ESCUELA UNIVERSITARIA DE MAGISTERIO DE BILBAO
BILBOKO IRAKASLEEN UNIBERTSITATE ESKOLA

HAUR HEZKUNTZA

2. MODULUA: ESKOLA ETA CURRICULUMA

MODULUKO IRAKAS-GIDA

2014-2015

AURKIBIDEA

Sarrera………………………………………......	2. or.
1. Testuingurua……………………………….	3. or.
2. Helburuak eta gaitasunak…………………	4. or.
3. Lanaren garapena…………….. ………….	5. or.
4. Gaia eta egoera…..………………………….	7. or.
5. Kronograma orientagarria………………….	8. or.
6. Ebaluazio irizpideak………………………..	9. or.
7. Oinarrizko bibliografia……………………..	12. or.
8. Eranskina: salbuespenak	13. or.
9. Irakasgaien Irakas-Gidak	14. or.

SARRERA

Irakasle izateko titulazio berrien ezarpen etapa honetan, aldaketa handiak gertatzen ari dira irakaskuntza ulertzeko moduan. Gizarte eskaerak aldatu egin dira eta, beraz, irakasle izateko hasierako prestakuntza “ikasten ikastea” goiburuan oinarritzen da.

Ideia hori abiapuntutzat hartuta, Bilboko Irakasleen Unibertsitate Eskolak beste prestakuntza egitura bat hautatu du, diziplina elkarketaren ordez diziplinartekotasuna eta banakako lanaren ordez elkarlana indartuko dituena. Egitura berri hori egitura modularra da.

Lauhileko bereko irakasgai guztiek modulu bat osatzen dute; hala, beraz, irakasgai bakoitzak bere esparru akademikoa izango du, baina kreditu bat lagako du Moduluko Diziplinarteko Lana (DAL) egiteko. Kreditu horiek lauhileko horretan irakasten duen irakasle taldeak gainbegiratuko ditu eta talde hori arduratuko da ikasleek elkarlanean egin beharreko diziplinarteko lana diseinatzeaz eta ebaluatzeaz.

Ikaskuntza kooperatiboa estrategia didaktiko bat da. Horren baitan, ikasgela talde txikitan (5-7 pertsona) antolatzen da eta ikasleek koordinaziopean lan egiten dute eginkizun akademikoak egiteko eta beren ikasteko prozesua garatzeko. Egoera horretan, parte-hartzaileen helburuak elkarri lotuta daude; alegia, “besteek beren helburuak gauzatzen badituzte bakarrik gauzatu ahal izango ditu norberak bereak”.

Haur Hezkuntzako titulazioko 2. modulu honetan, irakasleek haur osasunaren gaia lantzea erabaki dute, hain zuzen ere, elikadura.

1. moduluan bezala, Arazoetan Oinarritutako Ikaskuntzaren (AOI) metodologia erabiliko da Moduluko Diziplinarteko Lana egiteko. Lanak 5 kredituko balioa izango du (gutxi gorabehera 125 ordu).

1.- TESTUINGURUA

2. modulua, “**Eskola eta curriculuma**”, Haur Hezkuntzako Graduko 1. mailan gauzatzen da, bigarren lauhilekoan.

Moduluko Diziplinarteko Lanak 5 kredituko balioa du. Kreditu horiek honako irakasgai hauei dagozkie:

Didaktika Orokorra

Musika Adierazpenaren Garapena I

Hezkuntza Psikologia

Arte Plastikoak eta Ikusizko Kultura Haur Hezkuntzan I

Garapen Psikomotorra I

Lan honetan erabiliko den **metodologia** Arazoetan Oinarritutako Ikaskuntza (AOI) da.

DALa antolatzerakoan ondorengo arauei jarraituko zaie:

1. Lana egiteko ikasle taldeak lauhilekoaren hasieran argitaratuko dira, baina 1. moduluan sortutakoak mantenduko dira, eta talde bakoitzari tutore bana esleituko zaio. Tutoreak aipatu irakasgairen bateko irakasleak izango dira.
2. Lanaren lehenengo fasea eskolak hasi eta 4. astean egingo da (otsailak 16-20).
3. Lana egiteko, ikasleek 125 ordu behar izango dituzte (5 kreditu), 9 astetan banatuta. Horietatik 2 aste osotan (50 ordu) ikasleek bertaratu egin behar dute eta eskolak izango dituzte irakasgai guztietan, nola magistralak eta praktikoak. DALaren gainerako orduetan ez dute bertaratu behar. Ikasleak astean batez beste 12 ordu eskaini behar dizkio lanari.
4. Gutxienez bina tutoretza saio egingo dira talde bakoitzarekin.

2- DALaren HELBURUAK ETA LANDU BEHARREKO GAITASUNAK

Helburuak

1. Haur hezkuntzan osasunari loturiko alderdiak aztertzea, ikasgelan sor daitezkeen egoeretan, baita horren guztiaren ondorioak ere, eta irtenbideak proposatzea, arrazoituta.
2. Aukeratutako arazoa aztertzea eta modulua osatzen duten arloekin modu argi eta koherentean erlazionatzea.
3. Mintzaira artistikoek eskaintzen dituzten adierazpen eta komunikazio aukerak eta aukera didaktikoak erabiltzea.
4. Taldeko lanetan erantzukizunez, zentzu kritikoz eta sormenez parte hartzea eta lanean kontzentratzea.
5. Hezkuntzari eta osasunari buruzko hausnarketa pizten duten proposamenak diseinatzea, haur hezkuntzako ikasleengan erantzukizunezko balioak eta jarrerak bultzatuta.
6. Taldeko lanak aurkeztea, komunikatzeko bide gisa mintzaira artistikoak erabilita.

Diziplinarteko lana eginda garatu behar diren **gaitasunak**.

Ikasleak honako hauetarako gai izatea:

G1: Ikasleak osasunari loturiko alderdiak lantzera behartzen dituzten hezkuntza egoerak aztertzea, baita hainbat esparrutan dituzten ondorioak ere, bereziki familiekiko lanean.

G2: Oinarrizko estrategiak erabiltzea (adibidez, gizartea ikuspegi kritiko batetik aztertzea edo esperientziak eta iritziak trukatzea), norberaren balioak argitzeko eta bizimodu bidezkoagoak eraikitzen lagunduko duten jarrera pertsonalak hartzeko bitarteko gisa.

G3: Taldean lan egitea eta partaidetza, erantzukizuna, autoestimua, sormena, adiskidetasuna, askatasuna, lasaitasuna, dibertsioa, bizipoza eta uneko jardueretako kontzentrazioa bultzatzea.

G4: Mintzaira artistikoak –gorputz eta ikus adierazpena eta musika– gizarte gaitasunen garapen praktikora zuzendutako estrategia didaktiko ludiko eta sormenezkoen diseinuan integratzea.

G5: Askotariko informazio eta komunikazio bitartekoak (IKTak, liburutegiak, fonotekak, eta abar) modu kritikoan erabiltzea, ezagutza iturriak kontsultatzeko eta komunikatzea, ikastea, ikertzea eta elkarlanean aritzea ahalbidetzeko.

G6: Egoki hitz egitea eta idaztea eta adierazpen teknikak erabiltzen jakitea.

3.- LANAREN GARAPENA

Diziplinarteko lanaren faseak (lan modularra)

A) Lantaldeek hasierako “arazoa” edo egoera aztertuko dute.

Egoera ulertzeko zalantzak adierazi (terminologia, kontzeptuak, egoerak, eta abar) eta denei arazoaren askotariko alderdien berri eman. Arazoa zehaztu. Zer dakigu arazo edo gai honi buruz? Ezagutzen al dugu antzeko arazorik? Entzun al duzu horren inguruko ezer? Antzekorik bizi izan al dugu?

B) Arazoa konpontzea

Arazoa konpontzeko hainbat irtenbide proposatu (hipotesiak). Taldea osatzen duten pertsonen ekarpenak idatziz jasoko dira: batetik, gaiari buruz dakiguna eta, bestetik, arazoari irtenbidea emateko proposatutako aukerak. Arazo edo gai honi buruz beste ezer jakin edo ikasi behar edo nahi al dugu? Non bilatu? Egin beharrekoak eta informazioa bilatzeko aukerak banatu. Informazioa bilatzeko eta taldeari aurkezteko behar izango den denbora zehaztu.

- Informazioa bilatu, hautatu eta aztertu.

- Emaitzak taldeari aurkeztu. Informazio berria aztertu, arazoa eta horri konponbidea emateko hipotesiak berriro zehaztu eta arazoa konpontzeko zer egin litekeen proposatu. Arazoaren arrazoiak, jatorria eta ondorioak ezagutzea da helburua, moduluko irakasgaiekiko izan ditzaketen ikuspegi posible guztietatik aztertzea, eta funtsezko alderdiak eta esku-hartze ildo posibleak antzematea. Kritika eta hausnarketa: ikertutakoaren zergatia baloratu, “ezagutu berria” zalantzan jartzea eragin eta, hala, balioak hartzea edo, gutxienez, errealitatearekiko jarrera kritikoa izatea sustatu.

C) Jardun bat diseinatzerakoan ezagutza berriak aplikatzea.

Ikasgelarako eskuhartze proposamen bat diseinatu; Haur Hezkuntzako maila/ziklo zehatz bateko ikasleentzako irakatsi eta ikasteko proposamen bat izango da.

Ikasgelarako proposamen hau sortutako arazoa konpontzeko ebazpenaren zatia izango da eta aldi berean, lanaren esparru teorikoan agertzen diren edukietan oinarrituko da. Horrez gain, proposamen honek musikaren, plastikaren eta gorputz adierazpenaren arloak integratuko ditu, eta ikasleen motibazioan/ sentsibilizazioan jarriko du arreta berezia, baina alderdi ludikoak ahaztu gabe.

D) Emaitzen komunikazioa.

Eskuhartze proposamena moduluko gainerako ikasleen eta irakasleen aurrean aurkeztuko da, DALaren azken astean.

E) Ikasitakoaz eta jarraitutako prozesuaz ebaluaketa, ondorioen zehaztapena eta tutoreari entregatu beharreko lanaren azken bertsioa prestatzea.

Taldeak tutoreari entregatuko dion lanak ondorengo hauek barne hartuko ditu:

- Arazoa konpontzeko jarraitutako prozesuari buruzko txostena. Bertan, urratsetako bakoitzean zer informazio lortu den eta taldeak zer ekarpen adostu dituen zehaztuko dira.
- Haur hezkuntzako talde batentzako irakatsi eta ikasteko proposamena, lanaren esparru teorikoko edukiak aplikatuko dituena eta musikaren, plastikaren eta gorputz adierazpenaren arloak integratuko dituena.
- Taldearen bileren aktak.
- Taldeko eta banakako hausnarketa/autoebaluazioa.
- Eranskinak eta arazoa konpontzeko erabilitako dokumentazio osagarria.

Lanak unibertsitateko lan orok bete beharreko ezaugarriak izango ditu formatuari, beste batzuen ekarpenei, bibliografia aipamenei, zehaztasunari, argitasunari, eta abarri dagokienez.

4.- LANAREN GAIA ETA EGOERA.

ARAZOAREN EGOERA: SARRERA

Gaur egungo gizartean, haurrek eta helduek batzuetan gure funtzionamendurako, gorputzerako eta adimenerako benetan garrantzitsua dena ahazteraino garamatzan bizi erritmo bat dugu. Ikastetxeok hainbat modutan lagundu behar dugu heziketa horretan. Modu horietako bat haurren elikadura koordinatuta eta esparru ezberdinetatik lantzea litzateke. Gainera, eta azken urteotan bereziki, jateko gogoaren fisiologiari buruzko ezagutzak nabarmen egin du aurrera eta elikagaiak irensteko prozesu konplexua ulertzen lagun diezaguke. Hala ere, harrigarria izaten jarraitzen du haurren jateko gogoari buruz zenbat aurreiritzi dauden ikusteak.

Elikaduraren garrantziari eta eskolak haurren elikaduran duen eginkizunari buruz hausnartu ondoren, haur hezkuntzako ikasgeletan isla daitekeen egoera bat proposatu dugu.

Egoera. Elikadura eta osasuna: elikagaiak ikasgelan

Miren 4 urteko ikasle talde bateko irakaslea da Haur Hezkuntzako eskola publiko batean.

Azken bi ikasturteetan badago gai bat buruan bueltaka dabilkiona, hamaiketakoarena. Mirenek pentsatu du ondo legokeela bere ikasleek hamaiketakoa etxetik ekartzea.

Urte hauetan gurasoen iritzi desberdinak entzuteko aukera izan du. Zenbait gurasoren ustez, hobe da haurrek gustukoen dituzten elikagaiak ekartzea, jango dituztela bermatzeko. Beste batzuen iritziz, aukera bikaina da beste gauza batzuk jatera ohitzeko. Beste zenbaiten aburuz, adin horretarako osasungarriena dena ekarri behar lukete eskolara. Beste batzuen ustez, besteak ere kontuan izan behar dira eta, nonahi iragarritakoak izan arren, garestiegiak ez diren gauzak ekarri behar lituzkete. Badira beste zenbait neska edo mutila izan elikagai ezberdinak ekarri behar dituztela pentsatzen dutenak ere.

Mirenek hau guztia komentatu die bere lankideei ziklo bilera batean; denok ados daude interesgarria izango litzatekeela egoera hau ikasgelan lantzearekin, diziplinarteko gai gisa eta hainbat arlo integratuz, beti ere eskolako lankideekin adostuta baita familiekin ere.

5. LANA EGITEKO BEHIN BEHINEKO KRONOGRAMA ORIENTAGARRIA (Behin betiko kronograma DALaren lehenengo astean aurkeztuko da)

Saio magistralen/Tutoretza saioen banaketa	Saio magistralak/Tutoretza saioak	Tutoretza saioen artean taldeak egingo duen lana
Lanaren 1. astea. Otsailak 16, astelehena	**Lehenengo saioa:** Lana egiteko gida irakurtzea eta aztertzea. Saio orokorra: Ikasle guztiek parte hartuko dute. (2:30 h)	
Lanaren 1. astea. Otsailak 17-19	**Bigarren saioa:** Egoera aztertzea eta lanerako plana. Tutoretza saioa.	Bildutako materiala aurkeztea Arlo ezberdinetako ekarpenen inguruko hausnarketa
Lanaren 1. astea. Otsailaren 20an	**Hirugarren saioa:** Informazioa aztertzea eta konponbideak proposatzea. Tutoretza saioa.	Bildutako materiala aztertzea eta antolatzea Aurkibide bat prestatzea eta arazoari emandako irtenbidea bilduko duen txosten bat egitea.
Lanaren 2. astea.	**Laugarren saioa:** Haur hezkuntzako ikasleentzako proposamen didaktikoa. Tutoretza saioa.	Bildutako ideiak denei aurkeztea. Guztion ideiak erabili eskuhartze proposamena egiten hasteko.
Lanaren 2. astea.	**Bosgarren saioa:** Amaierako aurkezpena prestatzea eta txostena egitea. Tutoretza saioa.	Egindako lanari buruz hausnarketa egitea eta aurkezpena martxan jartzea
Maiatzaren 4-8an	**Seigarren saioa:** Azken aurkezpena eta ebaluazioa. Saio orokorra: Ikasle guztiek parte hartuko dute. (1:30 h) Antzeko hainbat saio izango dira, egunero bi edo hiru taldek aurkeztuko baitute.	Txostena amaitzea.

6.- IRIZPIDEAK ETA EBALUAZIO PLANA

- Moduluko lana (diziplinarteko lana) amaitutakoan, talde bakoitzak dosier/txosten bat entregatuko dio bere tutoreari, gida honetako 6. orrialdean zehaztu bezala.
- Ikasle guztiek egin behar dute moduluko lana (ikus DALa egiteaz salbuestea, 13. orrian). Honen nota irakasgai guztiei dagokien amaierako notaren % 16 izango da.
- Nota horren % 65 taldeari nota jarri behar dion tutorearen esku egongo da, beste % 25a taldeko autoebaluazioaren esku eta azken %10a banakako autoebaluazioarena izango da.
- Idatzizko txostena (%60), gainerako ikaskideei egindako aurkezpena eta tutoretza saioetako partaidetza (%40) hartuko dira kontuan.
- Irakasgairen bat gainditzen ez bada, baina moduluko lana bai, horri dagokion nota gorde egingo da ohiz kanpoko deialdira arte (uztaila).

Titulazioa modularra denez, eta lanak diziplina arteko edukia duenez, ikasleak jarraikako ebaluazio sisteman **parte hartu ezin badu justifikatutako arrazoiengatik** (lan-arrazoiak, senideak beren kargura izatea, %33ko urritasuna edo hortik gorakoa, maila altuko kirolaria izatea, bidaiak egitea edo dedikazio handia eskatzen duen jarduera artistiko edo kulturalen bat garatzea, goi mailako beste ikasketa batzuekiko bateragarritasuna, kargu politiko, sindikal, elkarte edo GKEren bateko karguren batekiko bateragarritasuna edo bestelakoak), DAL honekin erlazionatutako proposamen lana egin beharko du, baita ahoz defendatu, modulu bakoitzean horretarako zehaztuko den datan.

Egoera horretan dauden ikasleak moduluko koordinatzailearekin (edo titulazioko koordinatzailearekin) jarri beharko dira harremanetan eta honek behar dituzten informazioak emango dizkie, hala nola, lana entregatzeko eta defendatzeko data zein tokia; lan horretarako ez da egongo tutorerik eta ikasleak dagokion arloko irakaslearengana jo beharko du zalantzak argitzeko.

Proba horren balioa modulu honetan DALari dagokion berdina izango da, hau da, 1’6 puntu irakasgai bakoitzaren kalifikazioan.

Ebaluatu beharreko gaitasunak	Gaitasuna hartu izanaren adierazleak	Ebaluazio jarduerak
G1	- Haur hezkuntzako osasunari eta elikadurari lotuta azter daitezkeen oinarrizko kontzeptuak hautatzea - Proposatutako egoera abiapuntutzat hartuta iker daitezkeen galderak eta hipotesiak proposatzea	- Tutoretza saioa - Tutoretza saioa - Idatzizko lana
G2	- Gizartea eta honek osasunari eta elikadurari loturiko gaietan duen jarrera modu kritikoan aztertzea - Modu aktiboan parte hartzea eta esperientziak eta iritziak trukatzea - Ondorio kritikoak argitzea eta azken txostenean sartzea	- Tutoretza saioa - Idatzizko lana - Tutoretza saioa - Idatzizko lana
G3	- Irakasleek ezarritako entrega epeekin bat datorren lanerako plan adostu bat prestatzea - Taldearen eginkizunen banaketa antolatzea - Ikaskideei zer material bildu diren eta lanari zer ekarpen egiten dioten azaltzea - Taldearen indarguneak eta ahulguneak identifikatzea eta hobetu beharreko alderdiak proposatzea - Taldeak egindako lan saioak bilduko dituen txosten bat (aktak) editatzea	- Tutoretza saioa - Taldearen bileraren aktak - Tutoretza saioa - Taldearen bileraren aktak - Taldearen bileraren aktak - Taldearen bileraren aktak
G4	- Amaierako aurkezpenaren eta idatzizko txostenaren arteko koherentzia - Aurkezpenaren batasuna eta koherentzia - Taldekide guztien partaidetza - Sormena eta originaltasuna Moduluko arlo ezberdinak integratuko dituen proposamen didaktiko bat egitea - Gutxienez bi adierazpen mintzaira (musika, plastika eta/edo gorputz heziketa) erabiltzea	- Amaierako aurkezpena - Idatzizko txostena
G5	- Askotariko informazio iturriak erabiltzea - Informazio iturri nagusiak bereiztea: liburuak, artikuluak eta Internet. - Informazio iturri ezberdinen bidez bildutako datuak modu kritikoan aztertzea - Idatzizko txostenean erabili diren askotariko informazio eta komunikazio bitartekoak aipatzea	- Tutoretza saioak - Idatzizko txostena

G6	- Idatzizko txostenean gidako atal guztiak behar bezala sartzea - Arlo ezberdinetako terminologia espezifikoa erabiltzea; ortografia eta gramatika zuzenak izatea - Aurkeztutako ideiak arrazoitzea - Taldea taldelanaren dinamikara egokitzea; hori agiria modu koherentean antolatuta adieraziko da - Moduluko arlo guztiak integratzea - Ideiak modu ordenatu, koherente eta logikoan aurkeztea - Zentzu kritikoa eta sormena - Proposamena ikasleek elikadura osasungarriari dagokionez dituzten balioak eta jarrerak sustatzeko egokitzea	- Amaierako aurkezpena - Idatzizko txostena

Data interesgarriak:

DALa egiteko 1. astea: **otsailak 16-20**

DALa egiteko 2. astea: **martxoak 23-27 (behin behinekoa)**

Tutorearekin egin beharreko bilerak: tutoretza orduetan

Aurkezpenetarako astea: **maiatzak 4-8**

Tutoreari txostena/dosierra entregatzea: **maiatzak 11-15**

7.- Oinarrizko bibliografia

Akoschky, J., Alsina, P., Díaz, M. eta Giráldez, A. (2008) *La música en la educación infantil*. Bartzelona: Graó.

González, C. (1999). *Mi niño no me come*. Madril: Ed. Temas de hoy.

Bará, J., Domingo, J. & Valero, M. (2011) "Técnicas de aprendizaje cooperativo". Prestakuntza tailerra. Kataluniako Unibertsitate Politeknikoa. Bartzelona.

Muñoz Díaz, M.J. (2010). Alimentación y salud en la educación infantil. In *En Innovación y experiencias educativas*, 36. zk.

Bará, J., Domingo, J. & Valero, M. (2011) "Técnicas de aprendizaje cooperativo". Prestakuntza tailerra. Kataluniako Unibertsitate Politeknikoa. Bartzelona.

Escamilla, A. (2009) *Las competencias en la programación de aula*. Bartzelona: Graó.

Escribano, A. & Del Valle, A. (2008) *El aprendizaje basado en problemas*. Madril: Narcea.

Evensen, D.H. & Hmelo, C.E. (ed.). *Problem-based learning. A research perspective on Learning Interactions*. Hilsdale, NJ: Erlbaum

Pease, M.A. & Kuhn, D. (2010). Experimental analysis of the effective components of Problem-Based Learning. In *Science Education*, 94(1), 57.-86. or.

Riaño, M.E., Díaz, M. (koord.) *Fundamentos musicales y didácticos en educación infantil*. Kantabria. Kantabriako Unibertsitatea.

8. ERANSKINA

DALa egiteaz salbuestea

1. Mugikortasun programetan parte hartzen ari diren ikasleek ez dute DALa egin beharrik izango, modulu oso batean matrikulatuta dauden kasuetan izan ezik.

2. Graduko ikasleek DALa egin beharko dute, baldin eta modulu bateko hiru irakasgaitan matrikulatuta badaude, gutxienez. Gainerako kasuetan, ikasleek ez dute DALa egin beharrik izango.

3. DALa egiteaz salbuespen kasuetan, ikasleak ez du beste frogarik egin beharrik izango, eta irakasgaiaren nota 10etik emango da, DALaren portzentaia aplikatu gabe.

4. Aldi berean bi modulu egin behar dituzten ikasleek (irakasgai batzuk baliozkotuta edo gainditu gabe dauzkatelako) irakasgai gehien egiteke ditzuten moduluko DALa egin beharko dute soilik. Bi moduluetan egin beharreko irakasgai kopurua bera bada, goreneko mailako moduluan egingo dute DALa.

9. Irakasgaien Irakas-Gidak

IKASGAIA: ARTE PLASTIKOAK ETA IKUSIZKO KULTURA I

I. IKASGAIAREN DATUAK:

TITULAZIOA **Haur Hezkuntzako Gradua**	**IZENBURUA** Arte Plastikoak eta Ikusizko Kultura Haur Hezkuntzan I
Ikasturtea /Modulua: **1**. kurtsoa 1. modulua: Eskola eta Curriculuma	**ECTS kredituak:** 6 (3,6 teorikoak y 2,4 praktikoak)
Saila: Musika, Plastika eta Gorputz Adierazpenaren didaktika	

II. TESTUINGURUA ETA IKASGAIAREN HEZKUNTZA HELBURUAK:

Ikasgai honek Haur Hezkuntzako Graduaren lehenengo ikasturtearen oinarrizko formazioaren atal bat da, eta konkretuki bigarren modulokoa "Eskola eta Curriculuma".

Ikasgaiaren helburu orokorrak honako hauek dira:

- Progresiboki, beren beharrak, lehentasunak, sentimenduak, esperientziak eta errealitatearen irudikapenak adierazteko lengoia ezberdinez baliatzea.
- Egoerak, bizipenak, beharrak eta inguruaren irudikapenetarako gorputz lengoia, eta lengoaia plastikoa, musíkala eta teknologikoa modu aktiboan ikertu eta erabili.
- Familiakoa zein ingurune naturala, soziala eta kulturala ikertu eta behatu. Era berean, inguruaren ekimen sozial eta kulturaletan modu gradualean aktiboki parte hartzeko interesa agertu.
- Lengoaia eta adierazpen modu ezberdinetan gaitasun komunikatzaileak garatu

III. IKASGAIAREN GAITASUNAK ETA IKASTE-EMAITZAK:

Gaitasunak	Ikaste-emaitzak
E1. Ikus lengoaiak sormenez erabiltzea, kultura ulertzeko, komunikatzeko eta adierazteko tresna gisa.	Lan praktikoen bitartez, era sortzailean ikus lengoaiak adierzpen, komunikazio eta ulerkuntza sozialerako tresna gisa erabiltzen ditu.

E2. Ekoizpen artistikoak eta ikus kulturakoak modu kritikoan aztertzea, beren testuinguruak eta errealitatea ulertzeko beste modu batzuk kontuan hartuz.	Azken proiektu baten bitartez, ekoizpen artistiko eta ikus kulturakoak beren testuinguruan kritikoki adierazi
E3. Bizitzaren zehar ekimen plastiko eta ikus kulturakoetan parte hartzeko baliabideak eskuratu, bai eskolan zein eskolatik kanpo, bai zuzenean parte hartuz zein jardueren harrera kritikoa eginez	Ikasturtearen zehar, bai eskolaren testuinguruan zein ingurune sozialean jarrera parte hartzailea, sortzailea eta kritikoa.
E. Irakasgaiaren konpetentziak T. Zeharkako konpetentziak	

IV. IRAKASGAIAREN EDUKIAK:

1. Gaia Arte Plastikoak eta Ikus Kultura	Arte Hezkuntzaren garapenaren bilakaera. Erreferente pedagogikoak: Eisner, Gardner, Malaguzzi. Oinarrizko kontzeptuak: artearen kontzeptua, interpretazioa, sormena, adierazpen estetikoa,pertzepzioa
2. Gaia. Ikus lengoaiak	Irudiaren presentzia gaur eguneko gizartean. ■ ezaugarriak ■ ikus baliabide ezberdinak: artea, publizitatea, mugimenduzko irudia, diseinua Haurtzaroari zuzendutako irudiak Irudiaren erabilerak hezkuntzan
3. Gaia Ingurunearen hautemate plastikoa. Begiradaren heziketa.	Hezkuntza estetikoa, pertzepzioa Ikus kultura, komunikazioa, irudia eta errealitatea Irudien analisia
4. Gaia. Teknika, prozedura eta baliabide plastikoak.	Aprendizaia sortzailea: oinarrizko ideiak Haur hezkuntzan gauzatzea

V. METODOLOGIA :

Irakaslearen parte hartzea, ikasleen talde lana eta banakako lanarekin konbinatzen da. Ikasleen parte hartze aktiboa, elkar lana, hausnarketa eta aprendizaiaren prozesuaren inguruko erantzunkizuna eskatzen da.

VI. EBALUAZIOA:

Ebaluazio jarraitua izango da, eta azken nota honako aspektuen oinarrituko da:

- Asistentzia eta parte hartzea bai indibidualki zein taldean.
- Lan teoriko-praktikoak.
- Froga idatzia.

Klasera etortzen ez diren ikasleek azken froga bat egingo dute eta programan agertzen diren lan praktikoak, indibidualak eta taldekoak, entregatu beharko dute.

Ikasgaia aprobatzeko proposatzen diren **mota guztietako jarduerak** gainditu beharko dira.

VII. BIBLIOGRAFÍA:

AGUIRRE, I.; Teorías y Prácticas en Educación Artística. Ideas para una revisión pragmática de la experiencia estética. Universidad Pública de Navarra. Pamplona, 2000.

EFLAND, A., FREEDMAN K., STURT P. La educación en el arte postmoderno Paidós, 2003.

EFLAND A. Una historia de la educación artística. Paidós 2002.

EISNER W.E. Educar la visión artística. Paidós Educador, 1995.

FREEDMAN K.(2006): "Enseñar la cultura visual, Curriculum, estética y la vida social del arte" Octaedro, Barcelona

HERNANDEZ , F. Educación y cultura visual. Publicaciones M.C.P.E. de Sevilla, 1997. Edición revisada en Octaedro, serie Intersecciones, 2000.

HERNANDEZ , F. Espigadoras/es de la cultura visual. Otra narrativa para la educación de las artes visuales Octaedro, 2007.

GARDNER H. Educación artística y desarrollo humano. Paidós Educador. Barcelona 1994.

KELLOG R. Análisis de la expresión plástica en preescolar. Cincel 1981.

LOWENFELD V. Y LAMBERT BRITHAIN Desarrollo de la capacidad creadora. Kapelusz, 1970

MARIN VIADEL, R. (Coordinador). Didáctica de la Educación Artística. Pearson Education 2003, Madrid

.

IRAKASGAIA: GARAPEN PSIKOMOTORRA I

I. IRAKASGAIAREN EZAUGARRIAK:

TITULAZIOA	IZENA
HAUR HEZKUNTZAKO GRADUA	**Garapen psikomotorra I**
maila / Moduloa: 1º maila. I Moduloa: Eskola eta curriculuma	**ECTS credituak:** 6 (3,6 teorikoak 2,4 praktikoak)
Departamentua: Musica, plastika eta gorputz adierazpenaren didaktica.	

II. IRAKASGAIAREN TESTUINGURUA ETA FORMAKUNTZARAKO HELBURUAK:

1. Haur hezkuntzako etapan, garapen psikomotoreak duen garrantzia eta beharra aztertzea eta umearen sozialitate prozesuan jokabide motorrak duen garrantziaz konturatzea.

2. Gizabanakoen garapen psikomotorraren eboluzioa ezagutzea. Lehenengo eta bigarren haurtzaroaren dimentsio ebolutiboa.

3. Haur hezkuntzako klaseetan, psikomotrizitateko eskolatan, umeen jarrera motor desberdinen behaketa lana egitea, aztertzea eta konklusioak ateratzeko gai izatea.

4. Haurraren adierazkortasuna eta espazioa, objetu eta pertsonekin duen harremana bizitzeko, ulertzeko eta sentitzeko gorputzaren bidezko bereganatze sentsomotorea experimentatzea.

5. Praktika motore desberdinen bizipena; jokoa, jolasa eta jolasa jokoa. Psikomotrizitate gela: espazioa, denbora eta materiala.

III. IRAKASGAIAREN KONPETENTZIAK ETA IRAKASKUNTZAREN EMAITZAK:

KONPETENTZIAK	IRAKASKUNTZAREN EMAITZAK
E.1 Zentzu zinestesiko eta sentsomotoreak biziaraztea gorputzaren bidez.	Espazioan, denbora eta erlazioetan, bizi, sentitu eta umearen espresibitatea gogoratu al izatea.
E2. Praktika psikomotorrak datzan arlo guztietan gaitasunak lortu.	Umearen heltze ibilbidean metodología aproposa erabiltzea.
E3. Haur hezkuntzan akkzio motorrak duen garrantziaz sensibilizatzea, arlo afektibo eta kognitiboan	Tradiziozko dualismoa (gorputza- anima) alde batera utzi eta irakaskuntza integratzailea lantzea.
E4. Umeen joko-jolasak pentsamendu erreflexibo eta kritiko bezela baloratzea, Jarrera, balore eta arautegi sortzaile lehengo iturri bezela tratatuz.	Ardura eta demokraziaren lehenengo aztarnak barneratzea.
E. Irakasgaiaren konpetentzia zehatzak. T. Zeharkako konpetentziak.	

IV. IKASGAIAREN EDUKIAK:

1. Gaia: **GARAPEN PSIKOMOTOREKO OINARRIAK.**	**<u>Deskribapena</u>**: Gorputz Eskema. Barnezeptibo eta Kanpozeptibo eskemak. Motrizidadearen errepresentazio mentala. Jarreraren doitzea. Denborazko egituraketa. Espaziozko egituraketa. Oreka. Lateralitatea. Aktibitate neuromuskularra
2. Gaia: **GORPUTZA ETA GIZARTEA.**	**<u>Deskribapena</u>**: Gorputza tresna bezala eta bere funtzionalitatea: Gaitasun pertzeptibo-motoreak eta fisiko-motoreak. Gorputza irudia bezala.
3. Gaia: **GARAPEN PSIKOMOTOREA. OSASUNA ETA ONGIZATEA.**	**<u>Deskibapena</u>**: Praktika psikomotorea prebentzio faktore bezala haurtzaroan.

4. Gaia: **PRAKTIKA PSIKOMOTOREA**	**Deskribapena:** Haurraren osotasuna: gorputza, afektibitatea eta adimena. Jokua eta mugimendua. Pentsamendutik ekintzarako pasarea. Irudikapena.
5. Gaia: **GORPUTZ ADIERAZPENA ETA KOMUNIKAZIO.**	**Deskribapena**: Adierazpena antolatua. Adierazpen librea. Antzerkia. Dantza. Laguntza ekintza. Erlaxazio teknikak.

V. IRAKASKUNTZA METODOLOGIA ETA FORMAKUNTZARAKO AKTIBITATEAK:

Konbinatzen da irakaslegoaren erakusketa ikasleen taldeko eta lan indibidualarekin. Biek kontutan hartzen dute: ikasleen parte hartze aktiboa, kolaborazioa, edukien inguruko hausnarketa eta ikaskuntzaren prozesuari buruzko erantzukizuna.

Bai saio teorikoak bai saio praktikoak ikasgaiaren oinarrizko edukien ulermen eta edukien barneratzera abiatuko dira.

VI. EBALUAZIOA:

Ebaluazio jarraia izango da eta azken nota hurrengo aspektuen batazbetekoa izango da:

- Asistentzia erregularra eta parte hartze aktiboa bai taldeko mailan bai bakarkako lanean.

-Lan teoriko-praktikoak, entregatuak eta aurkeztuak.

-Ezagupen teorikoen inguruko proba teorikoa

Klasera etorriko ez diren ikasleen azkenengo azterketa egin beharko dute eta ikasgai honen ezaugarriengatik programan agertzen diren lan praktikoak aurkeztuko dituzte.

Aktibitatea	Ebaluazioa
Presentziala talde haundian	Azkeneko proba
Presentziala talde txikietan	Klasean egindako eztabaidetan egindako ekarpenak (talde baten barruan hitz egiteko eta entzuteko gaitasuna).

	Entregatuak (Edukinen formulazio eta argudiaketa egokia). Auto-ebaluaketa eta ko-ebaluaketa Taldeko eta tutoretza indibidualak
TIM	Tutoretza periodikoak (adostatutako irakaslearekin) Taldeko lana Auto-ebaluaketa eta ko-ebaluaketa

Derrigorrezkoa da **proba bakoitza gainditzea** ikasgaia gainditutzat hartzeko.

VII. BIBLIOGRAFIA:

AUCOUTURIER, B. (2004). Los fantasmas de acción. Barcelona. Editorial Graó.

ARNAIZ SÁNCHEZ, P.; RABADÁN MARTÍNEZ, M.; VIVES PEÑALVER, Y. (2001). La psicomotricidad en la escuela. Málaga. Ediciones Aljibe.

MERCÉ BONASTRE, SUSANA FUSTÉ. Psicomotricidad y vida cotidiana (0-3).Col. Biblioteca de Infantil n-º20. Ed. Graó.

LE BOULCH, J. (1969). La educación por el movimiento en la edad escolar. Buenos Aires. Editorial Paidós.

PARLEBAS (P).- Elementos de sociología del deporte. Málaga: Junta de Andalucía, 1988.

PARLEBAS (P).- Juegos, deporte y sociedad: léxico de praxiologia motriz. (2001). Editorial Paidotribo, s.l.

IRAKASGAIA: Didaktika Orokorra

I. IRAKASGAIAREN DATUAK:

Titulazioa Haur Hezkuntzako Gradua	**Izena** Didaktika Orokorra
Kurtsoa / Modulua: 1.maila. 1.modulua: Eskola eta curriculuma	**ECTS kredituak:** 6 (3,6 teorikoak eta 2,4 praktikoak)
Saila: Didaktika eta Eskola Antolakuntza	

II. IRAKASGAIAREN TESTUINGURATZEA ETA HELBURUAK:

Irakasgai hau Haur Hezkuntzako eta Lehen Hezkuntzako Graduetan oinarrizko formakuntza barruan kokatzen da. “Eskola eta curriculuma” izena duen bigarren moduluan, hain zuzen. Diziplina honetan irakaste-ikaste prozesuak eta curriculuma ulertzeko eta analizatzeko lehen urratsak ematen dira. Irakaskuntzari heltzen zaio jarduera profesional gisa. Lehen mailan kokatuta, ikasleari erraztu beharko dizkio irakasleen zeregin batzuetako prestaketa praktikoa zein teorikoa. Plangintza, ebaluazioa, irakaste-ikaste prozesuaren erlazioa eta baliabideak landuko dira, beti ere, irakaskuntzarako dauden hainbat planteamendu ezagutuz eta hausnartuz, eta irakaste-taldeen barneko lana eta hezkuntza maila honetako irakasleen tutoretza funtzioa ahaztu barik.

Didaktika Orokorra irakasgaiaren helburu orokorrak hauek dira:

- Irakasleen garapen pertsonal eta profesionalarekiko, beraien etengabeko prestakuntzarekiko, lankidetza-kulturarekiko eta taldelanarekiko jarrera positiboak mantendu.
- Simulatuak zein errealak diren kasuetan eta egoeretan, praktika hausnartzaileak eta berritzaileak erabili.
- Hezkuntza hobekuntzarako ekintza-proposamenak egin (planifikazioa, ebaluazio planak...) irakaste-ikaste egoera zehatzetara ezagutzak eta tresnak aplikatuz.

III.- IRAKASGAIAREN KONPETENTZIAK ETA IKASTEAREN EMAITZAK:

KONPETENTZIAK (E: espezifikoak; Z: zeharkakoak)	**IKASTEAREN EMAITZAK**
Espezifikoak 1) Taldean lan egiten jakitea, hezkuntza-artapenean zein ikasketa-segiden plangintzan, 0-3 eta 3-6 urteko haurren berzitazunak identifikatuta. 2) Eskola inguruneko egonkortasunaren eta erregulartasunaren garrantzia aintzat hartzea, ikasleek modu harmonikoan eta integralean aurrera egiteko. 3) Haur-Eskola hezkuntza-sistemaren testuinguruan kokatzea, eta saiakuntza eta jarduera berritzaileak ezagutzea. 4) Haur-eskolak eta beren antolaketan arautzen dituen legedia ezagutzea. 5) 0-6 urteko aldiari dagozkion ikasgela barruko nahiz kanpoko hezkuntza-prozesuak aztertzea eta ulertzea. 6) Ikasgelako elkarrekintza eta komunikazio prozesuak ezagutzea. **Zeharkakoak** **ZG1.** Helburuak, eduki curricularrak eta Haur Hezkuntzaren ebaluazio irizpideak ezagutu; ezaugarri epistemologikoak eta berezko ezaugarri didaktikoak ulertu, hala nola irakasgai ezberdinen arteko harremana, haurren lana atondu, antolatu eta ebaluatzeko. **ZG2.** Maila honetako irakasle guztien artean ekintzen plangintza egin eta gela praktikei buruz taldean gogoeta egin irakasleen lana berritu eta irakaskuntza eta jarduera profesionala hobetzeko. **ZG3.** Ikasketa autonomo eta lankidetzazkoari begira ohitura eta trebakuntza eskuratzea. **ZG6.** Bai ahoz eta bai idatziz adierazteko ahalmena izan eta adierazpen teknika ezberdinen erabilera menperatu.	• Irakaste-ikaste prozesuari buruzko oinarrizko kontzeptuak, teknikak… norberaren diskurtso eta jokabide profesionalean integratu. . • Ikastetxe- zein gela-testuinguruetan, errealitatea diagnostikatzea, bertako aldagaiak identifikatuz. • Irakaste-ikaste prozesuetarako hainbat proposamen integratu elaboratzea, landutako baliabideak eta teknikak erabiliz. Proposamen hauetan umeen garapen osoa eta orekatua kontuan hartuko dira beti, Haur Hezkuntzari dagokion adinari honen beharrezkoak zaizkion egonkortasuna eta erregulartasuna baloratuko dira, hezitzaileen talde lana –gela barrukoa zein kanpokoa-ez da begibistatik galduko, eta adin hauen berariazko elkarrekintza-, lengoaia anitzezko komunikazioa- eta sortze-prozasuak errespetatuko dira. • Haur-Eskolaren hezkuntza-sistema barruko kokapena, esperientzia eta praktika berritzaileak eta halaber oinarrizko legedia azaltzea. • Norberaren hurbileko inguruan (barrukoa zein kanpokoa izan), berrikuntza eta lankidetza esperientzia hezgarriak identifikatzea eta baloratzea. • Ikastetxe eta gela mailako beharrizanei erantzuteko eta hezkuntza-komunitatearekiko lankidetzaz, hainbat esku-hartze diseinatzea. • Irakaste-ikaste prozesuaren inguruko hainbat testu zientifiko analizatzea eta ulertzea. • Banaka zein lantaldekide bezala atazak burutzea, esleitutako erantzukizunak nork bere gain hartuta, halaber, besteengan burutze mota hori sustatzea. • Irakaste funtzioa hobetzen duten esku-hartzerako esperientzia hezgarriak analizatzea, baloratzea eta aplikatzea. • Norberaren lanean zein talde lanean IKT-ak erabiltzea. • Norberak ekoizten dituen diskurtsoak hizkuntza aldetik ulergarriak izatea.

ZG7. Euskara eta gaztelania menperatu eta gutxienez, nazioarteko hizkuntza bat C1 eta B1 mailak eskuratu, hurrenez hurren, ulermen linguistiko eta produkzio zuzena eta egokia izanik, bere lanbidean hizkuntz aniztasunezko hezkuntz testuinguruan jarduteko, hizkuntz eta kultur aniztasunaren aurrean begirunezko jarrera garatu. **ZG9**. Informazio eta komunikazio baliabide ezberdinak era kritikoan erabili (TIC-ak, liburutegiak, fonotekak...), ezagutza iturri ezberdinen jabe izateko eta komunikazioa, ikasketa, ikerketa eta lan kooperatiboa errazteko. **ZG10.** Estrategia didaktikpoak diseinatu gaitasun komunikatiboa garatzeari begira (ahozkoa, idatzi, irudizkoa, gorputzezkoa, txerazkoa(3) eta musikala) gizakiaren garapen osoa aintzat hartuta.	

IV.- IRAKASGAIAREN EDUKIAK:

1.Gaia: Didaktika eta irakaskuntza

- Didaktikaren oinarriak.
- Didaktikaren kontzeptua eta ikergaia.
- Irakaskuntza-ikaskuntza prozesua.

2.Gaia: Curriculuma

- Irakaskuntzaren eta curriculumaren teoriak.
- Curriculuma, oinarrizko kontzeptuak.
- Curriculumaren politika: curriculum ofiziala.
- Curriculumaren oinarriak eta zehazte mailak.

3.Gaia: Curriculumaren diseinua

- Curriculumaren diseinua eta garapena.
- Plangintza prozesu eta emaitza gisa.
- Curriculumaren diseinuari eta garapenari buruzko ikuspegiak.

4.Gaia: Diseinuaren elementuak (1)

- Curriculumaren helburuak, gaitasunak eta edukiak.
- Didaktikako metodologia eta irakaskuntza-ikaskuntzarako jarduerak.

- Antolakuntzako aldagaiak: espazio, denbora eta taldekatzeak.
- Bitarteko didaktikoak: materialak eta baliabideak.

5.Gaia: Diseinuaren elementuak (2): Ebaluazioa

- Ebaluazioa kontzeptua eta helburua.
- Ebaluatzeko prozedurak eta tresnak.

6.Gaia: Berrikuntza

- Hezkuntza-berrikuntza eta aldaketa.
- Irakaslearen eginkizuna berrikuntzan.

V.- METODOLOGIA ETA FORMAKUNTZA JARDUERAK:

TALDEKATZEAK: TALDE HANDIA, TALDE TXIKIA/LAN TALDEA ETA BANAKAKOA.

KOKALEKUAK: GELAN, TUTORETZETAN, GELATIK KANPO.

JARDUERA PRESENTZIALAK ETA EZ PRESENTZIALAK.

- Gaien aurkezpena eta azalpena irakaslearen eskutik, eskola magistral parte hartzailean.
- Irakasleak gidatutako banakako eta talde txikiko lanak:
    - Irakurketak, hausnarketa kritikoak
    - Lanen ahozko aurkezpenak
    - Lan giden erantzuna
    - Gai, txosten eta beste dokumentu idatziak gauzatzea
- Jarduera eta lan aplikazio mota desberdinak eta hainbat metodologiaren erabilpena.

Burutu eta eman beharreko lanak

- Unitate didaktiko baten planifikazioa gauzatzea. Irizpide eta egoera zehatz bati jarraiki eta lantaldean eginda.
- Diziplinarteko lana. Problemetan oinarritzen den ikastea metodologia erabiliz eta lantaldean eginda.

VI.- EBALUAZIOA:

Azken kalifikazioa azterketaren emaitzaren menpe egoteaz gain lauhilabeteko osoan zehar ikasleak burututako lan guztien balorapenaren menpe ere egongo da, hau da, esleitutako lanen eta ekintzen arabera.

Talde txikiek burututako koebaluazioa, eta saio magistral eta gelako praktiketara asistentzia eta jarrera egokiak eta parte hartzaileak saio guztietan baloratuko dira.

Ebaluazio-jarduerak:

Aukerak hurrengoak dira:

A aukera. Erregulartasunez klasera etortzen diren ikasleek gainditu beharrekoak:

- Proba teoriko-praktikoa
- Eman beharreko lanak:
  - Unitate didaktiko baten planifikazioa
  - Diziplinarteko lana (DAL)

B aukera. Erregulartasunez klasera etortzen ez diren ikasleentzat:

- Proba teoriko-praktiko orokorra, programako edukiei buruzkoa (oinarrizko liburuen irakurketa barne) eta Diziplinarteko Lanari buruzkoa.

Irakasgaia gainditzeko, ebaluazio-atal edo -jarduera guztiak gainditu beharko dira.

VII.- TUTORETZAK ETA ESPAZIOAK:

Ikusi Eskolako web orrian

VIII.- OINARRIZKO BIBLIOGRAFIA:

12/2009 Dekretua, *EAEn Haur Hezkuntzaren curriculuma sortu eta ezartzen duena* (EHAA. 2009/1/30. 21Zk.)

121/2010 Dekretua, *EAEn Haur Hezkuntzaren curriculuma sortu eta ezartzeko den 12/2009 Dekretua **aldatzen** duena* (EHAA. 2010/5/7. 84 Zk.)

175/2007 Dekretua, *EAEn Oinarrizko Hezkuntzaren curriculuma sortu eta ezartzen duena* (EHAA. 2007/11/13. 218 Zk.)

97/2010 Dekretua, *EAEn Oinarrizko Hezkuntzaren curriculuma sortu eta ezartzeko den 175/2007 Dekretua **aldatzen** duena* (EHAA. 2010/7/30. 146 Zk.)

Agindua, 2010eko ekainaren 24koa, *elizako agintariek EAErako ezarri duten Oinarrizko Hezkuntzaren erlijio katolikoa alorraren curriculuma argitaratzen duena*

AIERBE, P. & ETXAGUE, X. (1994). *Irakatsi, berrituz*. Donostia: Pax argitaletxe.

ANTUNEZ, S. et al. (1992). *Del proyecto educativo a la programación del aula. El qué, el cuándo y el cómo de los instrumentos de planificación didáctica*. Barcelona: Grao..

ANGULO, F. & BLANCO, N. (1994). *Teoría y desarrollo del currículum.* Málaga: Aljibe.
BOLÍVAR, A. & DOMINGO, J. (ed.) (2007). *Prácticas eficaces de enseñanza*. Madrid: PPC.

BRUBACHER, J. W., CASE, CH. W. & REAGAN, T.G. (2000). *Cómo ser un docente reflexivo. La construcción de una cultura de la indagación en las escuelas.* Barcelona: Gedisa.

CARBONELL, J. (2001). *La aventura de innovar*. Madrid: Morata.

CASANOVA, M. A. (2006). *Diseño curricular e Innovación educativa*. Madrid: La Muralla.

COLÁS, M. P. & BUENDÍA, L. (1995*). Hezkuntzaren Ikerkuntza*. Bilbo: Euskal Herriko Unibertsitateko Argitarapen Zerbitzua.

DE LA HERRÁN, A. & PAREDES, J. (2008). *Didáctica General. La práctica de la enseñanza en Educación Infantil, Primaria y Secundaria.* Madrid: McGraw Hill/Interamericana de España, S. A. U.

Dekretua, *Euskal Autonomia Erkidegoko Oinarrizko Hezkuntzaren curriculuma sortu eta ezartzen duena (***testu moldatua***)*

Dekretua, *Haur Hezkuntzako curriculuma zehaztu, eta Euskal Autonomia Erkidegoan ikaskuntza horiek ezartzen dituena (***testu moldatua***)*

ESTEBARANZ, A. (1994). *Didáctica e innovación curricular.* Sevilla: Servicio de Publicaciones de la Universidad de Sevilla.

ETXAGUE, X. (koord.) (2004). *Didaktika orokorra*. Donostia: Erein.

GABIOLA, A. (2009/10). *Didaktika Orokorra.* Bilbao: Didaktika eta Eskola Antolakuntza Saila. Bizkaiko atala. UPV/EHU. Agiri polikopiatua.

GIMENO, J. & PÉREZ, A. (1992). *Comprender y transformar la enseñanza*. Madrid: Morata.
GIMENO, J. (1981). *Teoría de la enseñanza y desarrollo del Currículum*. Madrid: Anaya

GIMENO, J. (1988). *El currículum una reflexión sobre la práctica*. Madrid: Morata.

MARCELO, C. (2002). *La función docente*. Madrid. Editorial Síntesis.

MARCHENA, M. R. (2009). *El aula por dentro. Cómo mejorar su gestión y organización*. Madrid: Wolters Kluwer.

MATA, F. S.& RODRÍGUEZ, J. L. et al. (2004). *Diccionario Enciclopédico de Didáctica.* Malaga: Aljibe.

MEDINA, A.; MATA, F. S. (2002). *Didáctica General*. Madrid: Pearson.

RATÓN, M. D. (2005). *Temas de Didáctica General*. Dossier. Material Policopiado.

RODRÍGUEZ, G., GIL, J. & GARCÍA, E. (1996). *Metodología de la investigación cualitativa.* Barcelona: Aljibe.

SEVILLANO, Mª L. (2004). *Didáctica en el siglo XXI.* Madrid: McGraw Hill.

SÁNCHEZ HUETE, J.C. & GADEA, H. (koord.) (2008). *Compendio de Didáctica General.* Madrid: Editorial CCS.

SHORT, K. et al. (1999). *El Aprendizaje a través de la indagación. Docentes y alumnos diseñan juntos el currículo.* Barcelona: Gedisa.

ZABALZA, M. A. (1996). *Kurrikuluaren diseinua eta garapena.* Leioa: Euskal Herriko Unibertsitatea.

IRAKASGAIARI LOTURIKO ALDIZKARIAK:

Aldizkariak	Dokumentu elektronikoak (Kontsulta: 2011/01/23)
Aula de Innovación Educativa. Graó Educación. Barcelona. *Biblioteca XERP*. Biblioteca dels Moviments de Renovació	http://aula.grao.com/revistas/ficha.asp?ID=3&NUMERO=202

Pedagógica.	http://www.pangea.org/mrp/recursos.htm
Bordón. Sociedad Española de Pedagogía. Madrid.	http://www.sepedagogia.es/bordon.html
Cuadernos de Pedagogía. Editorial Fontalba. Barcelona. CD-ROM-ean eskuragarri.	http://www.cuadernosdepedagogia.com/
Educar. Universitat Autónoma de Barcelona. Barcelona.	http://webs2002.uab.es/paplicada/htm/educar.htm
Enseñanza. Anuario Interuniversitario de Didáctica. SPU de Salamanca. Salamanca.	
Heuresis, revista de investigación curricular y educativa.	http://www2.uca.es/HEURESIS
Hik hasi. Lasarte-Oria: Xangorin.	http://www.hikhasi.com/
Infancia. Educar de 0 a 6 años. Revista de la Asociación de Maestros Rosa Sensat.	http://www.revistainfancia.org
Jakingarriak. HUHEZIk argitaratuta. Mondragon Unibertsitatea.	http://www.mondragon.edu/eu/aktualitatea/aldizkariak/jakingarriak
Kikiriki. Sevilla: M.C.E.P.	
Qurriculum. Estudios de Teoría, Investigación y Práctica Educativa. Universidad de La Laguna.	
RELIEVE. Revista electrónica de Investigación y Evaluación Educativa.	http://www.uv.es/RELIEVE/
Revista de Educación. C. P. MEC. Madrid.	http://www.revistaeducacion.mec.es/
Revista Innovación Educativa (U. Santiago).	http://www.usc.es/didoe/doc/revista/frames.htm
Revista de Investigación Educativa (RIE) Barcelona.	http://www.um.es/depmide/RIE/
Revista electrónica interuniversitaria de formación del profesorado	http://www3.uva.es/aufop/publica/revelfop.htm
Revista Española de Pedagogía. (CSIC) Madrid.	http://www.revistadepedagogia.org/
Tantak: Euskal Herriko Unibertsitateko Aldizkaria. UPV/EHUko Publicaciones periódicas.	http://www.argitalpenak.ehu.es/p291-content/es/contenidos/libro/se_indice_tantak/es_revistas/indice_tantak.html
TRES-SIS. *Enlaces a revistas educativas*.	http://www.xtec.es/recursos/tresis/recull/docs/educacio.htm http://dewey.uab.es/pmarques/webrevis.htm

IRAKASGAIA: MUSIKA ADIERAZPENAREN GARAPENA 1

I. IRAKASGAIAREN DATUAK

TITULAZIOA Haur hezkuntzako Gradua	IZENA Musika Adierazpenaren garapena I
Curso / Módulo: 1. kurtsoa II. Moduloa: Eskola eta Curriculuma	**Créditos ECTS:** 6 (3,6 teorikoak eta 2,4 praktikoak)
Saila: Musika, Plastika eta Gorputz Adierazpenaren Didaktika	

II. IRAKASGAIAREN TESTUINGURUA ETA PRESTAKUNTZA-HELBURUAK:

Musika Adierazpenaren garapena I Haur Hezkuntzako 1.mailako "Eskola eta Curriculuma" deitutako bigarren moduluan kokatuta dago. Ikasgai honen bidez haur hezkuntzara bideraturiko ikasleengan musika ekintza ezberdinak erabiltzea eta barneratzea da helburua. Horretarako musikaren hezkuntzan XX.mendean eta XXI.mendean jorratu diren metodologia ezberdinen hausnarketa eta ezagutza oinarritzat hartuko da.

Irakasgaiaren helburuak:

-Curriculuma ezagutzea etapa honetan musikaren oinarriak modu egokian garatzeko.

-Musikaren osagaiak entzunaldi, kantu, gorputz mugimendu eta musika tresnaren bitartez barneratzea.

-Errepertoria barneratzea eta erabiltzea haur hezkuntzako ziklo ezberdinetara egokituz.

III. IRAKASGAIARI DAGOZKION GAITASUN ETA IKASKUNTZA-EMAITZAK

Gaitasunak	Ikaskuntza-emaitzak
E1. Etapa honetako curriculumeko musika-oinarriak garatzea	Haur Hezkuntzako ikasleen ezaugarriak kontutan hartuta musika adierazpena garatzeko aukera ezberdinak eskeintzea
E2. Musika-adierazpeneko ezaguerak eskuratzeko eta garatzeko teoriak aplikatzea	Musika hezkuntzaren ikuspegi eta metodologia ezberdinak ezagutzea Musika hezkuntzaren ikuspegi eta metodologia ezberdinak aplikatzea

E3. Abestiak ezagutzea eta erabiltzea, entzumen-, erritmo-, eta ahots-heziketa sustatzeko	Entzumen-, erritmo-, eta ahots-heziketa garatzeko haur hezkuntzako ikasleentzako abestiak aukeratzea eta moldatzea Etapa honetako errepertorio egokia aukeratzeko musika hizkuntzaren osagaiak bereiztea
T1. Helburuak, eduki curricularrak eta Haur Hezkuntzaren ebaluazio irizpideak ezagutu; ezaugarri epistemologikoak eta berezko ezaugarri didaktikoak ulertu, hala nola irakasgai ezberdinen arteko harremana, haurren lana atondu, antolatu eta ebaluatzeko.	Klaseko egunerokotasunean musikaren erabilera integratzeko aukera aztertu eta baita Haur Hezkuntzako beste esperientzia eremu batzuen garapena bultzatzea
T2. Ikasketa autonomo eta lankidetzazkoari begira ohitura eta trebakuntza eskuratzea.	Informazio iturri ezberdinak erabiltzea Oinarrizko informazio iturri ezberdinak bereiztea: liburuak, artikuluak eta interneta Bildutako datuak era kritikoan aztertzea
T3. Informazio eta komunikazio baliabide ezberdinak era kritikoan erabili (TIC-ak, liburutegiak, fonotekak…), ezagutza iturri ezberdinen jabe izateko eta komunikazioa, ikasketa, ikerketa eta lan kooperatiboa errazteko.	Informazio iturri ezberdinak erabiltzea Bildutako datuak era kritikoan aztertzea Zentzu kritikoa eta sormena bultzatzea
T4. Estrategia didaktikoak diseinatu gaitasun komunikatiboa garatzeari begira (ahozkoa, idatzi, irudizkoa, gorputzezkoa, txerazkoa eta musikala) gizakiaren garapen osoa aintzat hartuta.	Lan plangintza egitea irakasleak markatutako epeak betetzen Aktiboki parte hartzea, esperientziak eta iritziak elkar trukean. Bildutako informazioa eta lanarekin duen zerikusia besteei azaltzea Lanaren aspektu ahul eta sendoak identifikatzea
E. Competencias Específicas de Asignatura T. Competencias Transversales	

IV. IRAKASGAIAREN EDUKIAK:

1. Gaia. Entzunezko hautematea eta musika hizkuntza.	Isilunea eta soinua Soinuaren oinarrizko ezaugarriak Musika hizkuntzaren oinarrizko

	elementuak
2. Gaia. Ahotsa eta kantua.	Arnasketarako teknikak Bokalizazioa eta inpostazioa Haurrentzako abestiak
3. Gaia. Gorputz-mugimendua eta dantza.	Mugimenduak eta koreografiak
4. Gaia. Musika-tresnak.	Gorputz perkusioa Material ezberdinen erabilpena Orff deitutako musika-tresnak
5. Gaia. Musika ikasteko teoriak, metodologiak eta joerak.	XX eta XXI mendeko proposamen metodologikoak

V. IRAKASKUNTZA-METODOLOGIA ETA PRESTAKUNTZARAKO JARDUERAK

Se combina la exposición por parte del profesorado con el trabajo grupal e individual del alumnado. Ambos requieren la participación activa de los y las estudiantes, la acción colaborativa, la reflexión sobre los contenidos, así como la responsabilidad en el propio proceso de aprendizaje.

Las sesiones de aula y prácticas se dirigirán a la comprensión e integración de los contenidos esenciales de la materia.

Behaketa, esperimentazioa, analisia eta hausnarketa indibiduala zein taldean.

Entzumen-, ahots-, mugimendu- eta musika-tresnen heziketarako jarduerak.

Ikaslegoaren inplikazioa eta partehartzea eskatzen da.

Jarduerak	**Metodologia**
Presentziala talde handian	- Edukien aurkezpena eta analisia - Musika entzunaldiak - Musika lan ezberdinen sormena - Musika lan ezberdinen adierazpena - Musika jarduera ezberdinen aplikazioa
Presentziala talde txikian	- Musika lan ezberdinen sormena - Musika lan ezberdinen adierazpena - Musika jarduera ezberdinen aplikazioa
Presentziala mintegi eta tutoretzetan	- Zalantzak argitzea - Lanen jarraipena
Ez presentziala	- Musika jardueren saiakera - Bakarkako lanak

	- Talde lanak - Ikasketa - Bibliografia eta beste material interesgarrien bilaketak

VI. EBALUAZIOA:

Irakasleak ebaluazio jarraia egingo du eta ikasleen autoebaluazioa eta koebaluazioa ere kontuan hartuko du.

Jarduera	Ebaluazioa
Presentziala talde handian	Amaierako azterketa
Presentziala talde txikian	Klaseko lanak Parte hartzea Autoebaluazioa
Moduluarteko lana	Tutoretzak Talde lana Autoebaluazioa eta koebaluazioa

Jarduera guztiak gainditzea beharrezkoa da irakasgaia gaindituta edukitzeko

VII. TUTORETZAK

Ordutegia eta tokia

Eskolako web orrian

VII. BIBLIOGRAFIA

Liburuak:

-AKOSCHKY, J. Alsina, P. DÍAZ, M. y GIRÁLDEZ, A. (2008) *La música en la educación infantil.* Barcelona. Graó.

-DELALANDE, F. (1995). *La música es un juego de niños.* Buenos Aires: Ricordi.

-MALAGARRIGA, Teresa- VALLS, Assumpta. (2003) *La audición musical en la educación infantil.* Barcelona: Ediciones Ceac.

-PASCUAL, P. (2006) *Didáctica de la música.* Madrid: Pearson Educación , S.A.

-RIAÑO, M.E.; DÍAZ, M. (coord.*).* (2010).*Fundamentos musicales y didácticos en educación infantil.* Cantabria. Universidad de Cantabria.

-TAFURI, J. (2006). *¿Se nace musical? ¿Cómo promover las aptitudes musicales de los niños.*

Barcelona: Graó.

-WILLEMS, E.(1989) *El valor humano de la educación musical.* Méjico: Paidós.

-WILLEMS, E. *La preparación musical de los más pequeños.* Ed. Eudeba

Aldizkariak:

Aula de infantil

Eufonía. Didáctica de la música

Música y Educación

Webguneak:

http://aulainfantil.grao.com/revistas/presentacion.asp?ID=6

http://eufonia.grao.com/revistas/presentacion.asp?ID=7

http://www.musicalis.es

http: //www. ahobetekanta.com

http://www.eskolaberria.net/euskera/jaibatzordea/euskara%20eguna/sokakantak/sokakantak2.html#hasiera

HEZKUNTZAREN PSIKOLOGIA

I. IKASGAIAREN DATUAK

TITULAZIOA Haur Hezkuntzako Gradua	IZENA Hezkuntzaren Psikologia
Ikasturtea / Modulua: 1. maila II Modulua: Eskola eta curriculuma	**ECTS kredituak:** 6 (3,6 teoriko eta 2,4 praktiko)
Saila: Bilakaeraren eta Hezkuntzaren Psikologia	

II. IKASGAIAREN EZAUGARRIAK ETA HELBURUAK:

Ikasgai hau Haur Hezkuntzako Graduko lehen ikasturteko oinarrizko formakuntzaren parte da, zehazki "Eskola eta curriculuma" modulukoa.

Lehenengo moduluko "Garapenaren Psikologia Eskola Adinean" ikasgaiarekin lotura zuzena du, baita hemend haurrera graduan zehar landuko diren ikasgai eta planifikazio didaktikoekin ere. Azken hauetan, gehien Hezkuntzaren Psikologian landuko diren ikuspegi eta kontzeptu ezberdin aipatu eta aplikatuko direlako.

Beraz, ikasgai honen bidez unibertsitateko ikasleek irakaste prozesuei buruzko ezagutzak eskuratuko di irakasle bezala esku-hartze egokiak egiteko gai izan daitezen. Horretarako, ikas-irakaste prozesuak ulertze joateko kontuan hartu behar diren hainbat aldagai zeintzuk diren ezagutzeko zenbait jarduera proposat

Hain zuzen ere goian aipatu den zer prozesuetan zer nolako eraginak dituzten bai faktore interpertsona intrapertsonalak landuko da.

Ikasgai honi esker ikasleek beraien geroko ikasleek dituzten portaerak hobeto ulertu ahal izango dituzt edo zailtasunak aurresan eta hauen aurrean eskuhartzeak proposatu ahal izango dituzte.

III. IKASGAIAREN KONPETENTZIAK ETA LORTU BEHARREKO EMAITZAK:

KONPETENTZIAK	EMAITZAK
E1. 0-6 urteko hezkuntza eta ikaskuntza-prozesuak ulertzea, familia, gizarte eta eskola-inguruan, eta etapa horren nolakotasuna eta ezaugarriak aztertzea (psikomotrizitatea, ezaguera, komunikazioa,	Ikasgaiaren oinarrizko kontzeptuak ezagutzea Kontzeptu horien arteko harremanak sortzea 0-6 urte bitarteko etapan ematen diren hezkuntza prozesuen oinarrizko ezaugarriak

ezaugarri sozialak eta afektibitatea)	identifikatzea

E2. Haurraren garapeneko ezaugarrien ezagueran oinarritutako hezkuntza-jarduerak diseinatzea, bakarka edo taldean, haurren arteko eta haurren eta helduen arteko elkarrekintza sustatzeko eta ohiturak sustatzeko (autonomia, askatasuna, jakin-mina, behaketa, esperimentazioa, imitazioa, arauen eta mugen onarpena, eta jolas sinbolikoa eta heuristikoa)	Teorian egoki oinarrituta eta behar bezala argudiatuta dauden esku-hartze hezigarriak planteatzea
E3. Gizarte-trebetasunak izatea hezkuntza-egoerak ulertzeko eta bideratzeko testuinguru anitzetan, norberaren eginahalaz eta hausnarketarako gaitasunaz elkarlanerako ekarpena eginda	Hezkuntza-ikaskuntza egoerak aztertzeko orduan, enpatia izatea Gelako lan orokorrean parte hartzea, modu aktiboan, arrazoituan, eta taldeko lanean oinarrituta
T1. 0-6 urte bitarteko hezkuntza-ikaskuntza prozesuak testuinguru familiarrean, sozialean eta eskolakoan ulertzea eta aplikatzea, informazioa bilatzeko eta kudeatzeko teknikak erabiliz	Hezkuntza prozesuen oinarrizko printzipioen eta aztertutako egoera zehatzen arteko lotura egokiak ezartzea Informazioa bilatzeko eta kudeatzeko teknikak egoki erabiltzea
T2. Etapa honetako esperientzia arlo ezberdinen oinarrizko printzipioak banaka eta taldeka ezagutzea eta aztertzea, lortutako oinarrizko gaitasun komunikatibo eta linguistikoak erabiliz	Haien ikuspuntuak modu arrazoituan aurkezteko gai izatea Besteen ikuspuntuak entzuteko gai izatea Besteen ekarpenak ezagututa, norbere ikuspuntua berrikusteko eta berraztertzeko gai izatea

E. Ikasgaiaren konpetentzia espezifikoak

T. Ikasgaiaren zeharkako konpetentziak

IV. IKASGAIAREN EDUKIAK:

1. GAIA. **Hezkuntzaren Psikologia. Sarrera.**	Oinarrizko kontzeptuak, ikerketa objektua, historia eta edukiak
2. GAIA. **Ikaskuntzari eta ezagutzaren eraikuntzari buruzko teoriak.**	Ikas-irakaskuntza prozesuaren ikuspegi teorikoak. Ezagutzaren eraikuntza
3. GAIA. **Eskola-ikaskuntza eta motibazioa**	Eskolako ikasketa eta motibazioa. Irakasle eta ikasleen igurikapenak eta irudipenak eta hauek ikaskuntzan duten eragina
4. GAIA. **Autokontzeptua eta autoestimua,**	Autokontzeptua hezkuntza eremuan.

eta beren harremana ikaskuntzarekin.	
5. GAIA. **Pertsonen arteko harremana eskolako testuinguruan.**	Ikaskuntzaren giza-dimentsioa eta dimentsio emozionala. Ikasgelarako aplikagarritasuna.

V. METODOLOGIA:

Saio teoriko-praktikoak egingo dira. Ikasleen parte-hartze aktiboa ezinbestekoa izango da: hausnarketa kritikoa, materialak gelara ekartzea, Moodle-en parte hartzea, elkarlanean aritzea, ikaskuntza prozesuaz jabetzea... Saio teoriko eta praktikoek ikasgaiaren edukiak ulertzea, erlazionatzea, integratzea eta eskuratzea izango dute helburu.

Jarduerak	Metodologia
Bertaratzeko talde handiko jarduerak	- Edukien aurkezpena, azalpena, sintesia eta diskusioa - Testuen irakurketa eta eztabaida kritikoa - Ikusentzunezko materialaren analisia - Zalantzak argitu

Bertaratzeko talde txikiko jarduerak	- Egoera praktikoen analisia:
	    - Bideoen analisia
	    - Kasuen azterketa
	- Testuen irakurketa eta lanketa
	- Lanen ahozko aurkezpenak
	- Ebaluaketa jarraitua

Tutoretzak	- Zalantzak argitu - Taldeko eta banakako lanetan gidatu
Klasez kanpoko jarduerak	- Ikasi - Taldeko eta banakako lanak egin - Testuen irakurketa kritikoa - Bibliografia eta beste material batzuk bilatu eta aztertu

VI. EBALUAKETA:

Jarduerak	Ebaluaketa

Talde handiko jarduerak	Klaseko jarduеretan parte hartzea: **mugikorra amatuta izatea**, eskatutako lanak datarako egoki eginda ekartzea, arretaz entzutea beste kide zein irakaslearen azalpenei, azaldu edo adierazitakoari galderak egitea, zalantzak argitzea, ikuspuntu arrazoituak ematea, ikasitako edukietan oinarrituz. Azken azterketa
Talde txikietako jarduerak	Klaseko jarduеretan parte hartzea aldeko jarrera agertuz Banakako zein taldetako entregagarriak edo lanak Kasuaren analisia Auto-ebaluaketa eta kideen arteko ebaluaketa Tutoretzak (banakakoak eta taldekoak)
Moduluko jarduera	Tutoretzak Taldeko lana Auto-ebaluaketa eta kideen arteko ebaluaketa

Ebaluaketa honela banatuko da (notaren ehuneko zehatza klaseko lehen egunean zehaztuko da):

a) Azken azterketa: azkeneko notaren 50%-60% artean

b) Lanak: azkeneko kalifikazioaren 34%-24% artean.

c) Moduluko taldeko lana (DAL): 16%

OHAR GARRANTZITSUA: Ikasgaia GAINDITZEKO ATAL GUZTIAK gainditu behar dira

Bestalde, k**lasera etortzen ez diren ikasleentzat edo etengabeko ebaluazioan gutxieneko asistentzia (<%75) edo partehartzea (lanak…) bete ez duenarentzat,** irakasgaiko jakintzak eta gaitasunak bereganatu dituela egiazta dezan, froga teoriko-praktikoa gainditu beharko du irakasgaia gainditzeko:

- **Idatzizko froga teoriko-praktiko indibiduala**. Proba horrek ikasgaiaren notaren %100 izango da, baldin eta ikasle horrek DAL (edo modulo lana) egin behar ez badu. DALa egin behar dutenentzako, probak ikasgaiaren %84 izango da.

Araudiaren arabera (2014ko martxoaren 26an Gizarte Kontseiluak onartutako UPV-EHUn Jarraitzeko Araua berria) ikasgai honetako aurrez aurreko ikaslea uko egin ahal izango dio ebaluazio deialdiari eta deialdi hori ez zaio kontuan hartuko **ez bada amaierako azterketara aurkezten**, azterketa honek ikasgaiaren kalifikazioaren %50 edo gehiagokoa baita.

Ez ahaztu ebaluatuko diren gaitasunen artean **ahozko zein idatzizko KOMUNIKAZIOAREN EGOKITASUNAK GARRANTZI HANDIA** izango duela. Hau dela eta, **arreta handia** eskaini beharko zaio **ahozko aurkezpenetan** erabilitako **hizkuntza egoki**tasunari, eta entregatu beharreko **idatzizko lanen itxura eta arauei**: itxura, marjinak, puntuazio arauak, ortografia, gramatika, adierazpena... Aspektu hauen egokitasun edo ezegokitasunak **LANA GAINDITZEA EDO EZ gainditzea** suposa dezaketelako.

VII. TUTORETZAK

Web-ean daude publikatuta

VIII. BIBLIOGRAFIA:

OINARRIZKO BIBLIOGRAFIA

Coll, C.; Palacios, J.; Marchesi, A. (eds.) (1991). Desarrollo Psicológico y Educación,II. Psicología de la Educación. Madrid: Alianza.

Mietzel, G. (2003). Claves de la Psicología. Herder Editorial.

Navarro Guzmán, J.I. eta Martín Bravo, C. (2010). Psicología de la educación para docentes. Madrid: Pirámide.

Trianes Torres, Mª V. eta Gallardo Cruz, J.A. (coords.) (2004). Psicología de la Educación y del Desarrollo en contextos escolares. Madrid: Pirámide.

BESTELAKOAK:

Alonso Tapia, J. (1997). *Motivar para el aprendizaje: teoría y práctica.* Barcelona: Edebé.

Ausubel, D.P.; Novak, J.D.; Hanesian, H (1978). *Psicología Educativa: un punto de vista cognoscitivo.* México: Trillas.

Bandura, A. (1982). *Teoría del aprendizaje social*. Madrid: Espasa-Calpe.

Carretero, M. (1993). *Constructivismo y educación.* Zaragoza: Edelvives.

Coll, C. (1987). *Psicología y Curriculum*. Barcelona: Laia.

Coll, C. (coor.) (1998). *Psicología de la Educación*. Barcelona: Edhasa.

Delval, J. (1983). *Crecer y pensar. La construcción del conocimiento en la escuela.* Barcelona: Laia.

Gardner, H. (1993). *Inteligencias múltiples. La teoría en la práctica*. Barcelona: Paidós.

González Pineda, J.A. (coord.) (2002). *Manual de Psicología de la Educación*. Madrid:Pirámide.

Hargreaves, D. (1975). *Las relaciones interpersonales en la Educación*. Madrid: Narcea.

Hoffman, L., Paris,S. y Hall,E.(1995). *Psicología del desarrollo hoy*. Madrid: McGraw-Hill.

Mayer, R.E. (2002). *Psicología de la Educación. El aprendizaje en las Areas del conocimiento.* Madrid: Pearson Education.

Mayor, J. (1985). *Psicología de la Educación*. Madrid: Anaya.

Novak, J.D. (1982). *Teoría y práctica de la educación*. Madrid: Alianza.

Puente Ferreras, A. (1994). *Estilos de Aprendizaje y Enseñanza.* Madrid: CEPE.

Puente Ferreras, A. (2003). *Cognición y Aprendizaje. Fundamentos psicológicos.* Madrid: Pirámide.

Trianes Torres, Mª V. (coord.) (1994). *Psicología de la educación para profesores*. Madrid: Pirámide.

Vila, I. (1998): *Familia, escuela y comunidad*. Barcelona: Horsori.

Woolfolk, A. y McCune, C. (1984). *Psicología de la Educación.* Madrid: Narcea.

Woolfolk, A. (2006). *Psicología Educativa*. México: Pearson Education.

- **Aldizkariak:**
  - Hik hasi aldizkaria http://www.hikhasi.com/
  - Tantak. Euskal Herriko Unibertsitateko hezkuntza aldizkaria http://www.ehu.es/ojs/index.php/Tantak/index
  - Revista de Psicodidáctica www.ehu.es/ojs/index.php/psicodidactica
  - Revista de Psicologia y Educación http://revistadepsicologiayeducacion.es/
  - Infancia y Aprendizaje www.fia.es/revistas/infanciayaprendizaje/home
  - Cultura y Educación www.recyt.fecyt.es/index.php/culturaeducacion
  - European Journal of Educational Psychology http://www.ejep.es/index.php/journal

- **Interneteko helbide interesgarriak:**
  - Interneteko baliabideen boletina http://psicoeduc.rediris.es/
  - Infancia y educación Fundazioa http://www.fia.es
  - Yuste Fundazioa http://www.fundacionyuste.es/
  - Educa web orria http://www.educaweb.es/